

Μία αξιόλογη εργασία πάνω στη ψαλτική τέχνη από τον Δημήτριο Γαλάνη

[/ Πεμπτουσία](#)



Μία αξιόλογη εργασία πάνω στη ψαλτική τέχνη έχει εκδοθεί τη τελευταία πενταετία από έναν ταλαντούχο Μουσικό της πόλης των Πατρών κ. Δημήτριο Γαλάνη ο οποίος είναι καθηγητής Ελληνικής Παραδοσιακής Μουσικής στο Μουσικό Σχολείο της Πάτρας, καλλιτεχνικός δ/ντής στη σχολή Βυζαντινής Μουσικής της Ι. Μητροπόλεως Πατρών, χοράρχης και καλλιτεχνικός δ/ντής του χορού ψαλτικής κλείδα, Πρωτοψάλτης στον Ι. Ν. Αγίας Βαρβάρας Πατρών.

Οι εν λόγω εκδόσεις αποτελούνται από δύο βασικά μουσικά επίπεδα. Το πρώτο αφορά τη διδασκαλία της Βυζαντινής Μουσικής για οποιονδήποτε θέλει να εντρυφήσει πάνω στη σπουδή της ψαλτικής και το δεύτερο απευθύνεται γενικότερα για ιεροψάλτες της Ελληνορθόδοξου Ανατολικής Εκκλησίας μας με συνθέσεις παλαιότερων διδασκάλων και του ιδίου του συγγραφέως και που έχουν χρήση στη Θεία Λατρεία.



Η διδασκαλία της ψαλτικής αρχίζει με το πρώτο πόνημα, το Α΄ έτος (Α΄ έκδοση 2009, Β΄ βελτιωμένη 2015) με την επωνυμία ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΕΤΟΣ Α΄ μετά θεωρητικού και πρακτικού μέρους αφού περιέχεται σε σειρά μαθημάτων η διδακτέα ύλη του Α έτους Βυζαντινής Μουσικής σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα του Υπουργείου Πολιτισμού για όλα τα Ωδεία και εγκεκριμένες σχολές καθώς και τα Μουσικά σχολεία του Ελλαδικού χώρου. Πρόκειται για μία οπτικοακουστική μέθοδο όπου αποτυπώνονται έννοιες εισαγωγής για την εκμάθηση της ψαλτικής ως παραδοσιακή τέχνη με γενικά χαρακτηριστικά ταυτότητας της Ελληνικής Μουσικής, καθώς περιέχεται ακουστικό ντοκουμέντο υπό μορφή ψηφιακού δίσκου, αποτυπώνοντας σε παραλλαγή και μέλος ασκήσεις και τα πρώτα εκκλησιαστικά μέλη.

Εξετάζεται η σημαδογραφία-παρασημαντική, δηλαδή το γραφικό σύστημα της Ελληνικής Μουσικής, με τα επιμέρους κεφάλαια των σημαδιών που προέρχονται από την Ελληνική γραμματική και που πέρασαν στη μουσική γραφή των βυζαντινών, αναφορά στα σημάδια που χαρακτηρίζουν τις κατηγορίες όλων των σημαδιών χαρακτήρων ποσότητας, χρόνου και ποιότητας, τις μουσικές αλλοιώσεις των φθόγγων, καθώς τέλος γίνεται πιο ειδικά αναφορά στους ποιοτικούς χαρακτήρες μετά παραδειγμάτων και ασκήσεων, εξαντλώντας τον τρόπο ερμηνείας που έχει μελετηθεί από τα θεωρητικά εγχειρίδια αλλά και από το ηχογραφημένο ακουστικό υλικό των Πρωτοψαλτών (αναφερόμενη ως προφορική παράδοση) από τον αιώνα που πέρασε.

Το δεύτερο έτος (Α΄ έκδοση 2010) ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΤΟΣ Β΄, περιέχει ύλη θεωρητικού και πρακτικού μέρους εξετάζοντας κατά κύριο λόγο το σύντομο και αργό Αναστασιματάριο του Ιωάννου του Πρωτοψάλτου. Συν τοις άλλοις, προβάλλεται μέσα από απλές και λιτές μελωδίες όλη η ανάπτυξη της οκτωηχίας καθώς και όλοι οι κλάδοι αυτής. Όλο το βιβλίο χωρίζεται σε τέσσερα μέρη.

* Το πρώτο περιλαμβάνει το θεωρητικό μέρος, στο οποίο αναπτύσσονται τα πρώτα θέματα θεωρίας που αποσκοπούν στην κατάλληλη γνώση της μελοποιίας και όλων των ιδιαίτερων μουσικών χαρακτηριστικών των ήχων που θα βοηθήσουν μετέπειτα την πράξη της ψαλτικής.

*Το δεύτερο μέρος, περιλαμβάνει μέλη κατά κύρια από το σύντομο Αναστασιματάριο του Ιωάννου, αλλά και από τα αντίστοιχα τραγούδια του συγκεκριμένου ήχου που εξετάζεται κάθε φορά. Στην αρχή δε του κάθε ήχου διακρίνονται όλα τα θεωρητικά συστατικά και γνωριστικά του.

*Το τρίτο μέρος καλύπτεται από τα ψαλλόμενα που ανήκουν στο αργό Αναστασιματάριο, και από τα αντίστοιχα τραγούδια.

* Στο τελευταίο τέταρτο μέρος, αναφέρονται με απλό και λιτό τρόπο κανόνες ρυθμικής και μετρικής, έτσι όπως τους αναφέρουν οι παλαιοί μας διδάσκαλοι, ενώ επισημαίνεται ότι όλα τα τραγούδια που υπάρχουν μέσα στους ήχους προβάλλονται με το σύστημα της παρασημαντικής καθώς περιέχουν και τα οργανικά τους μέρη, κατάλληλα για τους μαθητές των μουσικών σχολείων ώστε να μπορούν να περνάνε όλες αυτές τις μελωδίες στα παραδοσιακά όργανα που διδάσκονται σε αυτά τα ειδικά σχολεία.

Σημειώνεται και πάλι ότι το βιβλίο περιέχει και ψηφιακό δίσκο m.p.3. με ηχογραφημένα όλα τα μέλη και τραγούδια σε παραλλαγή και μέλος.

Το τρίτο έτος (Α΄ έκδοση 2013) ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΤΟΣ Γ΄, χωρίζεται σε οκτώ κεφάλαια, ένα για κάθε από τους οκτώ ήχους της Ελληνικής Παραδοσιακής Μουσικής. Για κάθε ήχο εξετάζεται :

*Το μέρος του Ειρμολογίου όσον αφορά Ειρμούς, Καταβασίες (σύντομες-αργές) Προσόμοια, Απολυτικοκαθίσματα, Εξαποστειλάρια, Κοντάκια, μετά υποδειγματικής πρακτικής εξασκήσεως, μελωδήματα Ιωάννου του Πρωτοψάλτου (έκδοση υιού αυτού Δ. Ιωάννου Πρωτοψάλτου, ΕΝ ΚΩΝ/ΛΕΙ 1903).

*Σειρά Ιδιόμελων-Δοξαστικών όλου του ενιαυτού υπό Στεφάνου του Λαμπαδαρίου.

*Σειρά αργών Δοξολογιών από διάφορους διδασκάλους, εξαντλώντας εν μέρει ήχους και κλάδους της Εκκλησιαστικής Οκτωηχίας, και τέλος

*Τραγούδια που ανήκουν στους συγκεκριμένους ήχους που εξετάζονται, παρατηρώντας έτσι τη μουσική αντιπαραβολή και σχέση του ύμνου με το δημώδες άσμα πάνω στον κλάδο του ήχου.

Και πάλι στην εν λόγω έκδοση επισυνάπτεται ψηφιακός δίσκος ο οποίος περιλαμβάνει όλη τη μεθοδολογία εξάσκησης, μέλους και δημοτικού τραγουδιού.

Συνάμα αυτά τα χρόνια μαζί με τα μαθήματα της ψαλτικής έχουν εκδοθεί και δύο τόμοι προς χρήση των ψαλτών για τους ιερούς ναούς.

* ΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΚΑΤ ΗΧΟΝ, έκδοση του 2011 στο οποίο πόνημα έχουν αποτυπωθεί συνθέσεις του Πρωτοψάλτου Δημητρίου Γαλάνη χωρίζοντας το βιβλίο σε τέσσερις ενότητες.

Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει τρία αργά “ΑΓΑΠΗΣΩ ΣΕ...” για ακολουθίες που χοροστατούν Αρχιερείς, ή ακόμα και σε πανηγυρίζοντες Ιερούς ναούς στις εορτές Αγίων.

Η δεύτερη ενότητα περιλαμβάνει σειρές Λειτουργικών κατ’ ήχον καθώς και κλάδων αυτών σε σύντομο είδος μελοποιίας εξ αρχής, όταν αφορά τις καθημερινές, και σε αργό είδος για τις Κυριακάτικες Αναστάσιμες και πανηγυρικές Θείες Λειτουργίες.

Η τρίτη ενότητα περιλαμβάνει τα της Θείας Λειτουργίας του Μεγάλου Βασιλείου αρχαία μελωδήματα ξεκινώντας με τα γνωστά “Άγιος Άγιος...” σε ήχο Β΄, ενώ ακολουθούν τέσσερις συνθέσεις “Επί σοι χαίρει...” σε ήχους Β΄, πλάγιου του Α΄, Βαρύ από του ζω και πλάγιο του Δ΄.

Η τέταρτη ενότητα περιλαμβάνει τις γνωστές καταβασίες της Θ΄ Ωδής εκάστης εορτής, που χρησιμοποιούνται όταν δεν ψάλλεται ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙΝ.

Επιπλέον έχουν συμπεριληφθεί και οι ύμνοι της απολύσεως προς διευκόλυνση των ιεροψαλτών για το κλείσιμο των ψαλλομένων μελών της Θ. Λειτουργίας.

* Το δεύτερο πόνημα Ο ΤΡΙΣΑΓΙΟΣ ΥΜΝΟΣ (έκδοση 2015) εξαντλεί εν μέρει τις συνθέσεις του τρισαγίου ύμνου, αλλά και αντί αυτού για τις Δεσποτικές εορτές “ ΤΟΝ ΣΤΑΥΡΟΝ ΣΟΥ...” και “ ΟΣΟΙ ΕΙΣ ΧΡΙΣΤΟΝ...” καταγράφοντας ήδη υπάρχουσες συλλογές, εμπλουτισμένες με συνθέσεις του εκδότη εξασφαλίζοντας έτσι ποικιλία μελών προς εκτελεσή τους.

Στην εν λόγω έκδοση προστίθεται και ψηφιακός δίσκος, ηχογραφημένα όλα τα μέλη του βιβλίου.

Στη δε εισαγωγή του βιβλίου προλογίζεται και η χρήση των ισοκρατημάτων κατά τη πορεία του μέλους καθώς αναφορά γίνεται και για τις έλξεις των ήχων.

Τέλος, σημειώνεται, ότι έχουν ετοιμαστεί τα και τα έτη Δ΄ και Ε΄, καθώς με τη βοήθεια του Θεού θα εκδοθούν κι αυτά προς όφελος όλων των ενασχολούμενων και ενδιαφερόμενων σπουδαστών για τη ψαλτική τέχνη.